ALGEMENE BESCHOUWINGEN

SGP

gemeenteraad | Urk

KADERNOTA 2026

O URK LET OP U SAECK,

(afgeleid van het lied van Adriaan Valerius en doelend op: 'zorg dat u de goede keuzes maakt')

De man Mozes kijkt in het eind van het Bijbelboek Deuteronomium terug op zijn leven. Hij dicht zelfs een lied. U vindt het in hoofdstuk 32. Maar een nauwgezet Bijbellezer weet ook, dat hij door een Goddelijk visioen vooruit mocht blikken. Hij mocht het land Israël niet in wegens zijn ongehoorzaamheid, maar mocht wel in de toekomst zien. Voorzitter, zo wil de SGP-fractie ook kort terugblikken op de afgelopen drie raadsjaren en vooruit zien.

De uitspraak in onze algemene beschouwingen van 2022 'Vreemden zullen over u heersen', is nog niet vergeten. Dat bleek de laatste raadsvergadering wel toen de heer Koffeman dat nog eens onderstreepte. In 2022 introduceerden wij de BOB-structuur. Deze is ingevoerd en de raad is bezig om te zwaaien van een reactieve naar een kaderstellende rol.

In 2023 ('Lessen uit Dordt') hebben wij aandacht gevraagd voor de havenkades en (het ligt ons zwaar) muziekuitingen in de openbare ruimte: op Koningsdag '23 en bij de oude begraafplaats op Urkerdag. Het college bevestigde dat zowel het geluidsniveau als de muziekkeuze verkeerd zijn gegaan en zou er voor zorg gaan dragen dat dit volgende jaren anders zou gaan. Wat is hier van terecht gekomen? Over Koningsdag '25 meld ik u drietal zaken:

- Dominee De Waard vluchtte daags voorafgaande aan Koningsdag uit zijn pastorie en zorgde er voor elders in het land te zijn.
- Bij de ingang van de kleedjes markt stond een grote luidspreker opgesteld. Op een gegeven moment heeft een vader de stekker er uit getrokken omdat hij geen enkele behoefte had om uren in die herrie te zitten.
- Een moeder zei bij de springkussens: "Is dit het nieuwe Urk?" en sprak tegen haar dochtertje: "Kom we gaan naar huis. Hier wil ik mijn kind niet hebben".

Het Oranjehuis bindt onze bevolking samen. Op dergelijke vierdagen moet heel Urk mee kunnen doen. Een groot deel van onze bevolking bevindt zich hier absoluut niet prettig bij. Waarom dan nog steeds zo?

Vorig jaar was onze titel 'Besturen in onzekerheid' en ik sprak over het ravijnjaar, het warmtenet, secularisatie van Urk en geloofszekerheid. Secularisatie veroorzaakt polarisatie en die ontwikkeling krijgt ook Urk in haar greep. Kijk maar naar de discussie over 3 of 4 mei die de afgelopen maanden heeft gespeeld en nog steeds woedt. Als het college een besluit neemt in lijn met de traditie met als doel de zondagsrust te respecteren en de herdenking zo voor iedereen toegankelijk te maken, dan is dat een besluit van het bevoegd gezag en hebben wij dat te respecteren. Urk kent ook een andere kant. Als ons dorp opgeschrikt wordt door een ongeval op zee of op de weg (zoals vorige week), dan sluiten zich de gelederen en toont Urk zich één. Met honderden tegelijk geven we dan blijk van onze deelneming; zit de kerk vol bij de rouwdienst en worden openbare festiviteiten gecanceld. Respect voor dit besluit.

Voorzitter, ik ga naar de kadernota en ik wandel wat door de onderwerpen heen.

Eerst danken wij het college dat zonder motie (de zogenaamde koffiemotie) de koffiemachine beneden vervangen is, zodat de koffiekwaliteit de kwaliteit benadert van het warme vocht dat onze bode ons schenkt. Ook dank voor het verhogen van het budget voor Hulp en Steun.

In aanloop naar deze kadernota is de raad door het college gevraagd om kaders voor de kadernota mee te geven. Ik doel op de lean-sessie van 15 april 2025. Dit proces is een uitstekend voorbeeld hoe de raad vroegtijdig betrokken kan worden bij beleidsvoornemens. We hebben ervan genoten en zien de resultaten terug in de kadernota die nu de aandacht vraagt. Meerjarig financieel gezond moet uitgangspunt zijn om lasten niet door te schuiven naar de volgende bestuursperiode wat uiteindelijk tot forse lastenverhogingen voor burgers en bedrijven leidt. Wij delen daarom het uitgangspunt om in 2029 met een redelijk positief saldo deze begrotingscyclus af te sluiten. Helaas trekt de meicirculaire het oorspronkelijk positieve saldo in 2029 fors in het negatieve. Wij verzoeken het college om op weg naar het opstellen van de begroting, alles uit de kast te halen om niet alleen in 2026 positief te eindigen, maar ook het laatste jaar 2029 met zwarte cijfers te sluiten. Dat betekent ook dat wij ons als SGP-fractie voorzichtig op zullen stellen bij voorstellen die een structurele financiële impact hebben. En ik roep alle fracties op, dit standpunt te onderschrijven. De CU is samen met het CDA begonnen een dekking te zoeken voor een vierde zaal voor de sporthal. Als SGP zijn we hierop aangehaakt en dienen nu als raad, unaniem een amendement in om een vierde zaal mogelijk te maken. Ik dank onze coalitiepartijen voor hun enorme inspanning en het initiatief en zijn blij dat we een deugdelijke dekking konden vinden. Wij gaan er wel vanuit dat de omvang van de naastgelegen kerk ongewijzigd blijft. Het amendement wordt straks voorlezen door de heer Meun.

De SGP deelt de visie van het college om bij het komende financiële zware weer aan alle mogelijke knoppen te draaien: aanpassen ambities, verlagen van kosten en het verhogen van opbrengsten. Maar om de belastingen met 10% te verhogen gaat ons echt te ver. Tien procent noemen wij geen minimale verhoging, zoals het college schrijft. Wij hebben, samen met onze coalitiepartijen CDA en CU een amendement opgesteld om deze verhoging te maximeren op 5% en hebben daar een alternatieve financiering bij gevonden.

Als raad zijn we vorige week bijgepraat over het afgeronde onderzoek naar de havenkades. Dat viel niet mee. Twee jaar geleden hebben we daar al aandacht voor gevraagd en nu blijkt dat de kosten enorm zijn. Maar Urk zonder haven, is ondenkbaar. Wij dagen het college dan ook uit om out of the box te denken en met innovatieve oplossingen te komen. Uiteraard willen we als raad ook kaders stellen. Onze haven heeft een regionaal, ja een bovenregionaal karakter. Dit pleit ervoor om andere geldbronnen aan te boren. Wat wil het Waterschap met deze regionale kering? Heeft de provincie nog een potje? Of het Rijk? In het zojuist genoemde amendement halen wij de post voor reparaties van de kades voor 4 jaar uit de kadernota. Niet dat de reparaties niet moeten, maar omdat we bij de behandeling van de jaarstukken 2024 daar een even grote bestemmingsreserve voor in hebben gesteld. Het amendement wordt straks door de heer De Boer voorgelezen.

Wij vragen uw aandacht voor het leerlingenvervoer. Afgelopen 13 maart stond er in het Reformatorisch Dagblad een artikel over leerlingenvervoer voor speciaal onderwijs waarbij vermeld werd dat steeds meer gemeenten de verantwoordelijkheid ervan bij de ouders neerleggen. De vanzelfsprekendheid van dit soort vervoer verdwijnt. Ik verwijs u ook naar het jaarverslag van de kinderombudsman dat spreekt over problemen met het leerlingenvervoer. Gelukkig is dit geen geluid uit Urk en dat moet zo blijven. Koek en ei is het met en in het busje niet altijd. Op ons fractiespreekuur hebben enkele ouders hun beklag gedaan en behalve die, zijn andere ervaringen op zijn zachts gezegd, minder positief. Onbegrip voor het gedrag van een kind met een beperking, gevaarlijke situaties bij het in- en uitstappen, geen warme overdracht tussen chauffeur en ouder, enz. Een bus is niet een vervoersmiddel om iemand van A naar B te brengen, nee deze kwetsbare doelgroep vraag om empathie van vervoerder en chauffeur. Bij de eerstvolgende aanbesteding van dit vervoer willen wij het empathisch vermogen onderdeel uit laten maken van de selectiecriteria. Wij hebben hier een motie voor opgesteld waarvan het dictum straks door de heer Kramer zal worden voorgelezen.

Met de introductie van de BOB-structuur is afgesproken dat de raad een aantal projecten volgens die structuur gaat behandelen. Als SGP-fractie hebben wij daarvoor diverse keren de Vormtweg aangedragen. In de kadernota lees ik dat de investering al bekend is, terwijl de raad nog niet gevraagd is om kaders te stellen. Erger nog, de eerste stap, de Beeldvormende vergadering, moet nog geagendeerd worden. Er is een bewonersbijeenkomst geweest, daar is commentaar geleverd op de plannen, de investering is bekend terwijl het proces voor de raad nog moet beginnen. Wij zijn niet tegen renovatie van de Vormtweg, in tegendeel, maar we gaan niet akkoord met het proces en willen eerst de BOB-structuur volgen. Des te meer omdat ons in het kader van de Staartweg is gemeld dat met de hogere kosten van die Staartweg het iBOR budget niet in de knel komt. Dat blijkt nu wel het geval te zijn. En à propos, wat is de stand van zaken de renovatie van het eerste deel van de Noord?

In de afgelopen periode zijn al meer dan 300 woningen gerealiseerd in de eerste fase van de Zeeheldenwijk 'Het Nieuwe Dorp'. Vorige maand is de gemeente gestart met de aanbesteding van projectmatige woningbouw in fase 2 'De Akkers'. Dit jaar nog worden daar meer dan 200 woningen uitgegeven. De SGP heeft oog voor de benarde positie van jonge Urker starters die een woning zoeken op Urk. Daarnaast begrijpen we de teleurstelling van Urker ondernemers die niet zijn geselecteerd voor het bouwen van woningen in de Zeeheldenwijk. In de gemeenteraad van 27 maart 2025 is unaniem ingestemd met de SGP-motie voor een pilot waarin we bouwers puur selecteren op de laagste prijs van de woningen. Ook hebben we maximaal ingezet op de mogelijkheden voor Urker aannemers om deze woningen te bouwen. De SGP is ervan overtuigd dat ook in 2025 Urker kwaliteit betaalbaar is. Iets anders is het nieuws dat vanaf 2026 gemeenten een bijdrage van € 7.000 van het Rijk kunnen ontvangen per betaalbare woning waarvan de bouw het jaar daarvoor is gestart. We roepen het college op de mogelijkheid met beide handen aan te grijpen.

In het kader van het toerismebeleid wordt er in dit huis nagedacht over citybranding. Wat is het verhaal van Urk? Dat kwam afgelopen jaren ook aan de orde bij het archeologiebeleid. De SGP vindt dat het geloof in de schepping onlosmakelijk is verbonden met het verhaal van Urk. Wij komen niet voort uit toeval, maar uit de handen

van een Schepper. Op Urk vertellen we bij archeologische vondsten in de Zeeheldenwijk ons verhaal en niet het verhaal van seculier archeologen. Ons verhaal is gebaseerd op de schepping en laat dat duidelijk en onderscheidend zijn. Het hoort bij Urk.

Zwemles behoort bij de opvoeding op Urk. Ook hiervoor gaan de kosten omhoog. Wij hebben een amendement voorbereid, met een financiële onderbouwing, om deze verhoging tegen te gaan. De heer Hoekstra zal straks het dictum voorlezen.

Dit jaar heeft de SGP een initiatiefvoorstel 'beleidskaders toerisme' opgesteld. Dit kader is door de raad aanvaard en wij hopen dat terug te zien in de omgevingsvisie 'Oud Urk' terug te zien.

Als laatste voorzitter een zestal korte vragen.
1. Hoe verlopen de startersleningen; is er voldoende dekking voor de volgende fase?
2. Netcongestie staat ook volgende week op de raadsagenda. Is daar al concrete informatie over en waar zet het college op in om dit te mitigeren?
3. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het in een stichting onderbrengen van de oude begraafplaats? En is dat te combineren met een andere structuur voor het museum?
4. Onze oudere en moeilijk ter been zijnde inwoners beleven dodenherdenking mee via de stream. Het doet ons pijn dat dit geschrapt wordt. Wil het college daar nog eens naar kijken?
5. Is er al nieuws te melden over Kornwerderzand en de maritieme servicehaven?
6. Bij de lasten verlagende maatregelen staat ook de 10% via de kaasschaafmethode. Wij verzoeken het college hier voorzichtig mee om te gaan. Zaken waarmee in de toekomst kosten bespaard worden (wij denken bijvoorbeeld aan schoolmaatschappelijk werk), dienen zoveel mogelijk gespaard te worden.

Voordat ik afsluit, nog een nabrander. De kadernota spreekt over inkomsten voor parkeervergunningen in het oude dorp. Als fractie zien wij wel bezwaren in de jaarlijkse kosten voor verlenging. De SGP-fractie vraagt het college om dat richting de begroting, anders in te vullen. En ten aanzien van betaald parkeren voor niet-omwonenden: dat raakt direct onze middenstand en vraagt op een later moment om een goede afweking. Wij wachten een voorstel daarover af,

Voorzitter, mijn 15 minuten zitten erop. Onze laatste algemene beschouwingen voor deze bestuursperiode wil ik afsluiten met een Psalm en wel de 67e. Wat me daar opviel is, dat het opschrift boven deze Psalm verschilt in diverse uitgaven van de Statenvertaling. Deze vond ik het best passen: 'Loflied op Gods Zegen over alle volken'. En 'volken' interpreteer ik vanmiddag dan als 'gemeente'. Ik citeer drie verzen: "God zij ons genadig en zegene ons; Hij doe Zijn aanschijn aan ons lichten" (vers 2). En de laatste twee verzen luiden: "De aarde geeft haar gewas; God onze God zal ons zegenen. God zal ons zegenen; en alle einden der aarde zullen Hem vrezen". Deze bede geeft de SGP-fractie ons als raad, het college, de ambtelijke organisatie en alle inwoners van Urk mee op weg naar een nieuw begrotingsjaar.

SGP-fractie, 26 juni 2025